



ARKIVVERKET

JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENTET
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Dato	14.10.2022
Din ref.	22/5119
Vår ref.	2022/15808

Høringssvar - Forslag til lov om informasjonstilgang mv. for Koronautvalget

Arkivverket viser til høringsbrev av 11.10.2022 om forslag til lov om informasjonstilgang mv. for koronautvalget. Arkivverket står oppført som høringsinstans.

Arkivverkets samfunnsoppdrag er å bidra til effektiv dokumentasjonsforvaltning og å sikre, bevare og tilgjengeliggjøre et bredt og allsidig utvalg av samfunnets arkiver. Som øverste arkivmyndighet har Arkivverket ansvar for faglige standarder og retningslinjer, tilsyn og veiledning med offentlig arkivarbeid. Arkivverket skal iverksette overordnet nasjonal politikk på arkivfeltet, og bidra til utvikling og styrking av arkivsektoren. Som bevaringsinstitusjon har Arkivverket ansvar for langtidslagring, tilgjengeliggjøring og formidling av statlige arkiver og prioriterte private arkiv.

Gitt Arkivverkets mandat, er det de delene av høringen som omtaler forholdet til arkivregelverket som er vårt fokus i dette høringssvaret. Vi vil i det følgende komme med noen kommentarer knyttet til enkelte av bestemmelsene i lovforslaget.

Merknader til lovforslagets § 3 – taushetsplikt

Departementet foreslår å lovfeste en regel om at dersom utvalget mottar opplysninger som er underlagt strengere taushetsplikt enn det som følger av forvaltningsloven, skal de strengere reglene gjelde, jf. forslagets § 3 annet ledd.

Arkivverket er positive til at det fremgår direkte av lovteksten at taushetsplikt som er regulert i særlov går foran de alminnelige taushetspliktsreglene som følger av forvaltningsloven. Vi mener imidlertid at det også bør fremgå direkte av lovteksten at en slik strengere taushetsplikt også skal gjelde etter avlevering. Dette fremgår i utkastet til § 4 i høringen om forslag til lov om informasjonstilgang m.m. for Ekstremismekommisjonen. Vi kan ikke se at det er noen grunn til å ha en ulik tilnærming her, og foreslår derfor en tilsvarende regulering for Koronautvalget.

Arkivverket forslår at følgende setning tilføyes forslagets § 3 annet ledd:

«Det samme gjelder etter at materialet er avlevert til arkivdepot for de som er ansatt i eller som utfører arbeid eller tjeneste for arkivdepotet.»

Vi finner i denne forbindelse videre grunn til å påpeke at Riksarkivaren kan forlenge taushetsplikten for opplysninger i saker som befinner seg hos Arkivverket, når hensynet til personvern tilsier det, jf. forvaltningslovforskriften § 11.

Merknader til lovforslagets § 6 – avlevering og kassasjon av dokumenter

Departementet foreslår å ta inn en bestemmelse om avlevering og kassasjon av dokumenter. Vi er positive til at avlevering og kassasjon er regulert i en egen bestemmelse, men har noen merknader til utformingen av denne, da den kan misforstås. Den sier noe om arkivplikten, men ikke alt. En henvisning til arkivloven hva angår arkivplikten er en mulig løsning.

Det fremgår av forslaget § 6 første ledd første punktum at det skal gjennomføres en arkivavgrensning av utvalgets dokumentmateriale når utvalget har avsluttet sitt arbeid. Dette er i tråd med arkivforskriften § 14.

Arkivforskriften § 15 har også bevaringspåbud for noen typer arkivmateriale.

Lovforslagets § 6 andre ledd omtaler arkivplikten og kassasjon etter arkivloven.

Det er viktig å skille mellom *kassasjon* av arkiv med hjemmel i arkivloven § 9 og *arkivavgrensning* i tråd med arkivforskriften § 14 eller bevaringspåbudet etter arkivforskriften § 15.

Hva som skal arkivavgrenses etter § 14 er dokumentasjon som ikke er arkivpliktig. Dette skal holdes utenfor arkivet, eller fjernes fra arkivet ved arkivavgrensning. Dokumentasjon som «kan kasseres» er som utgangspunkt arkivpliktig, men arkivlovens § 9 slår fast motsetningsvis at arkivmateriale kan kasseres, dvs. slettes eller destrueres, men bare dersom dette er hjemlet i arkivloven med forskrifter, eller Riksarkivaren har gitt særskilt samtykke til kassasjon.

Nærmere informasjon om dette er å finne på Arkivverkets hjemmesider.

Etter arkivforskriften § 2 femte ledd fremgår hvilke regler i forskriften som gjelder direkte for utvalget «For offentlige utval som skal ha egne arkiv, gjeld føresene i § 6, § 7, § 12, § 14 til § 17 og § 19 til § 25 [...]»

Denne viser til arkivforskriften § 16 andre ledd hvor det fremgår at «Statlege organ skal utarbeide egne spesifiserte kassasjonsreglar for fagsakene. Riksarkivaren kan krevje at det overordna organet samordnar arbeidet med slike reglar. Reglane gjeld ikkje før dei er godkjende av Riksarkivaren.»

Departementet skriver i høringen under punkt 4.7 «*Dokumenter som faller inn under arkiveringsplikten etter arkivlova og forskrift om offentlege arkiv, kan ikke kasseres. For andre dokumenter foreslår departementet å lovfeste at disse skal kasseres når utvalget har avsluttet sitt arbeid. Det vil derfor ikke være behov for å utarbeide egne kassasjonsregler for utvalget. Det forutsettes at utvalget vil ta kontakt med Arkivverket i forbindelse med avleveringen av arkivmaterialet.*»

Det er vår oppfatning at utvalget skal utarbeide kassasjonsregler for arkivmateriale som ikke skal arkivavgrenses, og at dette skal godkjennes av Riksarkivaren jf. arkivforskriften § 16. Arkivverket bistår gjerne med veiledning, slik at arkivloven overholdes, i god tid før avlevering.

At utvalget skal utarbeide kassasjonsregler fremgår ikke klart av utkastet § 6 og vi foreslår at bestemmelsen omformuleres.

Direkte avlevering

Departementet foreslår i § 6 første ledd annet punktum at utvalget avleverer arkivmateriale direkte til Arkivverket når utvalget har avsluttet sitt arbeid. Dette er en noe annen løsning enn det som ellers følger av arkivforskriften § 21 fjerde ledd første punktum. Det følger av nevnte bestemmelse at offentlige utvalg

som danner egne arkiver i henhold til arkivforskriften § 2, skal overføre arkivet til oppdragsgiveren i ordnet stand når arbeidet er avsluttet.

Avlevering fra oppdragsgiveren skal så skje etter reglene i arkivforskriften § 20. I praksis innebærer dette at det er det opprettende organ som avleverer arkivet til Arkivverket. Avlevering av arkivet gjør at arkivet skifter status og at Riksarkivaren overtar råderetten over arkivet jf. arkivloven § 10 fjerde ledd.

Det følger av arkivforskriften § 19 første punktum at Riksarkivaren fastsetter avleveringsplaner for statlig arkivmateriale i samråd med avleverende organ. Riksarkivaren kan etter dette gjøre avtale med det overordnede organet om direkte avlevering til arkivdepot. Vi er enig med departementet i at dette er hensiktsmessig i dette tilfellet, og viser i den forbindelse til at både Koronakommisjonen, NAV-granskingsutvalg og Ekstremismekommisjonen har hatt tilsvarende ordninger med direkte avlevering.

Merknader til høringsnotatet kapittel 5 – økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet skriver at lovforslaget i liten grad vil ha økonomiske eller administrative konsekvenser. Vi mener imidlertid at avlevering direkte til Arkivverket kan få økonomiske og administrative konsekvenser, som må dekkes av det opprettende organet.

I arkivforskriften § 22 er det gitt regler om refusjon av kostnader.

Arkivmateriale fra kommisjoner og utvalg har erfaringsmessig gitt betydelig merarbeid og kompliserte juridiske problemstillinger for Arkivverket i form av innsynskrav. Denne type arkivmateriale har økt i mengde de senere år, og det er en betydelig interesse for arkivenes innhold. Eventuelle særregler hva angår taushetsplikt krever også særlig kompetanse for å vurdere innsyn i arkivmaterialet, hvilket også får betydning for det ansvar og oppgaver som overføres fra oppdragsorganet til Arkivverket.

Dette gir både økonomiske og administrative konsekvenser. Arkivverket har ikke særskilt kompetanse i forhold til særlovgivning. Klageorgan ved avslag på innsynsforespørsler er Kulturdepartementet.

Etter Arkivverkets oppfatning bør departementet vurdere hvem som skal vurdere innsynsforespørsler i arkivmaterialet, og det bør vurderes hvilket organ som skal være klageorgan for behandling av innsyn i materialet. Det er det avleverende organ som vil være nærmest til å kjenne arkivmaterialets innhold, og således også være nærmest til å vurdere innsyn i det materialet som avleveres.

Vi imøteser en dialog med departementet om en nærmere utredning og mulige løsninger av de økonomiske og administrative konsekvenser direkte avlevering av arkivmaterialet som blir skapt av Koronautvalget vil medføre.

Vennlig hilsen

Guri Kaspara Lande
Avdelingsdirektør

Harald Sommerstad
seniorrådgiver